



VLOGA ODVETNIKA PRI IZVRŠEVANJU AVTONOMIJE STRANK V ARBITRAŽNIH POSTOPKIH

Odvetnica Carmen Dobnik

Carmen.Dobnik@pisarnacd.si

01/280 67 00

PREDSTAVITEV ODVETNIŠKE PISARNE



“Carmen Dobnik in odvetniki” ***Likozarjeva 6, Ljubljana***

- 1980 diplomirala na PF, Univerza v Ljubljani;
- 1980 do 1990 zaposlena v mednarodnem podjetju;
- 1985 enoletna sodniška praksa in pravosodni izpit;
- 1990 odprtje odvetniške pisarne, v kateri sedaj sodeluje več odvetnikov, specializiranih za posamezna pravna področja;
- 1998 izobraževanje iz evropskega in nemškega prava v Bonnu ter praksa v odvetniški pisarni Schaefer - Pott v Duesseldorfu;

Carmen.Dobnik@pisarnacd.si, 01/280 67 00



PODROČJA DELOVANJA

- gospodarsko in klasično civilno pravo;
- insolventno pravo;
- podjetniško, poslovno in davčno svetovanje;
- delovno pravo za subjekte zasebnega in javnega prava;
- svetovanje pri ustanavljanju, preoblikovanjih, prenehanju ter ostalih statusnih spremembah pravnih subjektov;
- zastopanje v sodnih in arbitražnih postopkih;



PREDSTAVITEV TEME

1. avtonomija strank in vloga odvetnika v fazi oblikovanja dogovora o arbitraži;
2. avtonomija strank in mednarodne konvencije;
3. avtonomija strank in vezanost na zakonodajo;
4. tipični primeri avtonomije strank v postopku pred arbitražo;
5. zaključna misel.



AVTONOMIJA STRANK IN VLOGA ODVETNIKA V FAZI OBLIKOVANJA DOGOVORA O ARBITRAŽI

Arbitraža je zunaj sodni način reševanja sporov, ki je po svoji naravi podoben odločanju v sodnem postopku, vendar imajo **stranke bistveno večje možnosti za prilagoditev postopka svojim potrebam.**



- Odvetnik kot kvalificiran pooblaščenec stranke, kateremu stranka zaupa in se ob njem počuti varno;
- Odvetnik kot pravni strokovnjak rešuje probleme, ki mu jih stranka zaupa, na osnovi znanja, spoznanj in izkušenj;
- Odvetnik kot strokovni pomočnik stranke prevzame strokovno odgovornost za korektno varovanje in uveljavljanje pravic in pravno varovanih interesov stranke.



- Odvetnik kot pravni strokovnjak s kakovostnim delom pomaga ne samo stranki, temveč tudi arbitražnemu senatu, da se spor dejansko in pravno reši v najkrajšem času in s čim manjšimi stroški.
- Odvetnik mora dobro poznati možnosti in prednosti, ki jih nudi arbitražni način reševanja sporov, da lahko stranko varno in dobro vodi do uveljavitve njenih pravno varovanih interesov in zahtevkov.



- Arbitraža je “nedržavno sodišče”, ki se sestoji iz ene ali več oseb, o imenovanju katerih se stranke sporazumejo ter mu sporazumno in prostovoljno zaupajo izdajo meritorne odločbe.
- Odločba arbitraže se izenačuje s pravnomočno odločbo rednega sodišča.
- S sklenitvijo arbitražnega dogovora stranke izključijo pristojnost rednih sodišč.



- Arbitraža je lahko bistveno učinkovitejši način reševanja sporov kot sodni postopek.
- Arbitražni senat lahko odloči v primeru izrecnega pooblastila strank ves spor po načelu pravičnosti (ex aequo et bono).
- V vsakem primeru mora arbitraža odločiti v skladu s pogodbenimi določili in upoštevati poslovne običaje.



- Arbitraža je primeren način reševanja sporov zlasti na področju gospodarskih sporov, ki zahtevajo pri reševanju visoko strokovnost in razumno hiter postopek.
- Odvetnik kot pooblaščenec stranke in pravni strokovnjak, kateremu stranka zaupa, je lahko odločilen dejavnik pri odločitvi stranke, da izbere arbitražo kot institucijo za odločanje v sporu.



- Veljavni arbitražni sporazum kot procesna predpostavka.
- Arbitražni sporazum kot klavzula v glavni pogodbi ali kot samostojni dogovor.
- Avtonomija arbitražnega sporazuma v odnosu do glavne pogodbe.




AVTONOMIJA STRANK IN MEDNARODNE KONVENCIJE

Avtonomija strank pri oblikovanju in začetku
arbitražnega postopka

- Newyorška Konvencija – za arbitražni postopek se uporabi pravo, ki so ga stranke same izbrale, sicer pa pravo države, kjer se postopek vodi.



- Evropska konvencija - določa, da so stranke pri oblikovanju arbitražnega postopka popolnoma svobodne in niso vezane na državni procesni red. Lahko izberejo arbitražno institucijo ter pravila po katerih se bo postopek vodil, lahko se dogovorijo za ad hoc arbitražo, imenujejo arbitre oz. določijo, kako se bodo v primeru spora ti imenovali, določijo kraj arbitraže in pravila postopka, ki jih bodo arbitri uporabljali.



AVTONOMIJA STRANK IN VEZANOST NA ZAKONODAJO

Zakon o arbitraži (Zarbit, Ur.I.RS št.45/2008)

Stranke se lahko sporazumejo o pravilih postopka ob upoštevanju določb tega zakona, ki jih ni mogoče izključiti.



ZArbit dopušča strankam:

- izbiro prava, ki ni pravo države, kjer bo arbitraža zasedala;
- ni jim potrebno izbrati niti določenega nacionalnega prava;
- lahko izberejo pravna pravila na podlagi katerih bo arbitraža odločala;
- lahko izberejo materialno pravo;
- lahko se sklicujejo kar na splošna načela arbitražnega postopka; ipd.



OMEJITVE AVTONOMIJE STRANK

- Stranke so pri oblikovanju postopka omejene s tistimi procesnimi določbami, ki sodijo v okvir t.i. procesnega javnega reda.
- Izključiti torej ne morejo uporabe tistih pravil, ki zagotavljajo minimalne procesne garancije, kot npr.: pravila o načelu obojestranskega zaslišanja strank, o izločitvi, o možnosti izpodbijanja arbitražne odločbe, itd.;



TIPIČNI PRIMERI AVTONOMIJE STRANK V POSTOPKU PRED ARBITRAŽO

1. Stranke se same dogovorijo o arbitražni klavzuli;
2. arbitri ne morejo začeti postopka brez dogovora strank, da se jim predloži spor v reševanje;
3. stranke se lahko dogovorijo o arbitraži tudi po tem, ko je do spora že prišlo;



- stranke se lahko dogovorijo, katero pravo se bo uporabilo pri odločanju o vsebini spora ter na podlagi katerih procesnih pravil bo tekel arbitražni postopek;
- stranke so svobodne v izbiri institucije, ki bo zagotavljala administrativno podporo arbitraži v Sloveniji ali se lahko odločijo, da take administrativne podpore ne bodo imele;



- obravnava v arbitražnem postopku, ki ji nudi administrativno podporo določeno arbitražno sodišče, se lahko izvede v kateremkoli kraju oz. prostoru, ki ustreza strankam in arbitrom;
- stranke si lahko prosto izberejo jezik postopka. V praksi stranke največkrat izberejo jezik, ki ga same govorijo, jezik pogodbe ali verjetnih dokazov ali jezik, ki bo pomemben pri izbiri arbitrov;



- arbitri odločajo na podlagi pravnih pravil, ki so jih za vsebino pravnega razmerja izbrale stranke. V vsakem primeru morajo arbitri odločiti v skladu z določili pogodbe in poslovnimi običaji;
- če je pravo pogodbe tuje pravo in arbitri nimajo ekspertnega znanja o takem pravu, bodo stranke lahko pozvali, da predlagajo izvedensko mnenje o uporabi tujega prava;



- se stranke niso dogovorile drugače, odloči arbitražni senat, ali bo postopek potekal ustno ali pisno;
- na zahtevo stranke senat mora izvesti obravnavo v primerni fazi postopka, če se stranke niso sporazumele drugače.



ZAKLJUČNO SPOROČILO

- Razlogov za izbiro arbitraže namesto sodne obravnave je več.
- Pomemben razlog je izvršljivost arbitražne odločbe.
- Z izbiro arbitraže se stranka izogne slabostim domačih sodišč v državi ene od pogodbenih partneric.



- Postopek pred arbitražo je nevtralen, odločba postane dokončna po zaključku obravnave.
- Stranka ima precejšnjo svobodo pri izbiri načina rešitve spora in izpeljavi obravnav, izbiri prava, jezika, v katerem se bo postopek vodil.
- Stranka ima vpliv na izbiro razsodnikov, na njihovo strokovnost in izkušnost.



- Ob poznavanju zgoraj navedenih prednosti lahko odvetniki kot pravni strokovnjaki, svetovalci in pomočniki stranke v pravu, veliko prispevamo k temu, da se bodo stranke pogosteje dogovorile, da prepustijo rešitev spora namesto sodišču arbitraži in tako pridejo v najkrajšem času do dokončne in posledično izvršljive arbitražne odločbe.



Zahvaljujem se za pozornost.

ODVETNICA CARMEN DOBNIK

*Odvetniška pisarna Carmen Dobnik
in odvetniki*

Likozarjeva 6, Ljubljana

e.mail: Carmen.Dobnik@pisarnacd.si

Telefon: 01/ 280 67 00